

PŘEDMLUVA

Václav Ledvinka, Jiří Pešek 9

1. PŘÍRODA, PROSTŘEDÍ A LIDSKÁ SÍDLA

PŘED VZNIKEM MĚSTA

(Václav Ledvinka)

Počátky osídlení pražského území ..... 17*Nejstarší zemědělské osídlení* ..... 20*Pravěká sídelní aglomerace* ..... 23*Nejstarší historické národy na pražském území* ..... 33*Příchod Slovanů* 37

2. RANĚ STŘEDOVĚKÁ PRAHA 9.–13. STOLETÍ

(Václav Ledvinka)

Vznik knížecího sídla a správního střediska státu ..... 45*Praha v 10. století* ..... 52*Vývoj sídelní struktury v 11. a 12. století* ..... 60*Raně středověká městská aglomerace* ..... 66*Hospodářský, sociální a národnostní charakter Prahy
do počátku 13. století* ..... 73*Politické a správní centrum přemyslovského státu* ..... 82*Architektura, výtvarná a literární kultura románské Prahy* 92

3. ROZKVĚT METROPOLE ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ

VE 13. A 14. STOLETÍ

(Václav Ledvinka)

Vznik vrcholně středověkých pražských měst ..... 109*Formování sociální struktury městských obcí
a rozvoj měšťanské samosprávy* ..... 113*Význam královské rezidence a počátky politické
emancipace měšťanstva* ..... 120*Hospodářský rozvoj pražských měst* ..... 130*Karel IV. a zrod středoevropského velkoměsta* ..... 137*Gotická kultura a vzdělanost v Praze* 155

4. OHNISO REVOLUCE A HLAVA KRÁLOVSTVÍ DVOJÍHO LIDU (1378–1483) (Václav Ledvinka)	
<i>Pražská města za vlády krále Václava IV. (do roku 1410)</i>	183
<i>Vyborení kritiky církve a společnosti, zrod a rozmach busitského hnutí</i>	197
<i>Ohnisko revoluce, obrany boží pravdy a kalicha</i>	211
<i>Metropole kališnických Čech</i>	249
<i>Kultura busitské a pobusitské Prahy</i>	262
5. OD STAVOVSKÉ METROPOLE K CÍSAŘSKÉ REZIDENCI A STAVOVSKÉMU POVSTÁNÍ (1483–1618) (Jiří Pešek)	
<i>Praha v čase Schedelovy veduty</i>	277
<i>Obnova Hradu a umění pozdní gotiky</i>	278
<i>Proměny jagellonské Prahy</i>	279
<i>Konflikt měst se šlechtou</i>	280
<i>Spojená Praha</i>	284
<i>Cesta k roku 1547</i>	287
<i>Praha ve stavovském odboji</i>	289
<i>Královské tresty a konec městské moci</i>	290
<i>Cesta ke středoevropské metropoli</i>	293
<i>Praha zbožná i učená</i>	294
<i>Rezidence v zemské metropoli</i>	296
<i>Struktura a samospráva aglomerace</i>	298
<i>Praha rostoucí v renesančních proměnách</i>	299
<i>Vratislavský prospekt</i>	299
<i>Pražská kultura doby pozdní renesance a manýrismu</i>	306
<i>Pražské elity okolo roku 1600</i>	311
<i>Politika: od České konfese k Maxmiliánovu pobřbu</i>	311
<i>Přípravy na příchod dvora</i>	312
<i>Městská hygiena a bezpečnost</i>	313
<i>Přesídlení dvora</i>	315
<i>Umělecké a vědecké centrum rudolfinského dvora</i>	316
<i>Pražský obchod doby rudolfinské</i>	319
<i>Dvůr, dvořané a město</i>	320
<i>Pražské elity počátku 17. století</i>	321
<i>Pražská města v politických bouřích konce Rudolfovy vlády</i>	322
<i>Cestou k českému povstání roku 1618</i>	323
<i>Pražský počátek třicetileté války</i>	323
<i>Pobělohorské tresty</i>	326
<i>Do časů baroka a války</i>	326
<i>Pražské barokní školství, umění a kultura</i>	328
<i>Proměny pobělohorské Prahy</i>	329

<i>Saská okupace Prahy</i>	330
<i>Praha císařskou pevností</i>	332
<i>Švédský útok na Prahu</i>	333
<i>Praha v záři císařovy přízně</i>	335
<i>Židovské město</i>	336
6. PRAHA V ZÁŘI I TEMNU BAROKA (1618–1784)	341
(Jiří Pešek)	
<i>Pobled na Prahu po třicetileté válce</i>	344
<i>Praga sacra – Praha církevní</i>	350
<i>Praha aristokratická</i>	354
<i>Praha měšťanská</i>	357
<i>Dobré a špatné adresy v barokní Praze</i>	364
<i>Kultura měšťanského soukromí</i>	366
<i>Pražský barokní knihtisk</i>	373
<i>Hudba barokní Prahy</i>	376
<i>Kulturní život veřejných prostranství</i>	380
<i>Praha vrcholného a pozdního baroka</i>	386
<i>Praha ve vírech 18. století</i>	391
<i>Intelektuální život pozdně tereziánské Prahy</i>	399
<i>Židé v barokní Praze</i>	404
<i>Cizinci v Praze a Praha mnohonárodnostní</i>	407
7. ZEMSKÁ METROPOLE POD STÁTNÍ KURATELOU (1784–1848)	
(Jiří Pešek)	
<i>Spojení pražských měst v kontextu josefínských reforem</i>	413
<i>Urbanistická a architektonická tvář Prahy od roku 1784</i>	417
<i>Každodenní život města v letech francouzských válek</i>	423
<i>Kulturní život v Praze na přelomu 18. a 19. století</i>	427
<i>Praha slavnostní</i>	432
<i>Pražské školství</i>	435
<i>Průmysl a obchod na přelomu 18. a 19. století</i>	437
<i>Praha ležící spící</i>	440
<i>Oživilá Praha předbřeznová</i>	443
<i>Revoluce roku 1848</i>	451
8. OD PROVINČNÍHO CENTRA K VELKÉ PRAZE, METROPOLI ČESKOSLOVENSKA (1848–1918)	
(Jiří Pešek)	
<i>Praha Bachovy éry</i>	461
<i>Na úsvitu nové doby</i>	466
<i>Válka roku 1866 jako nový impuls ve vývoji Prahy</i>	471
<i>Praha se zbavuje obojku hradeb</i>	479

<i>Praha překračuje historické hranice</i>	483
<i>Gründerská sedmdesátá léta</i>	485
<i>Pražská asanace</i>	500
<i>První kroky směrem k vytvoření Velké Prahy</i>	503
<i>Pražská předměstí</i>	507
<i>Úspěšná osmdesátá a devadesátá léta</i>	510
<i>Velká Praha: třeba i jen z malých obcí</i>	525
<i>Vinohrady proti Praze</i>	541
<i>Grošova Praha</i>	544
<i>Praha za I. světové války</i>	549
9. VELKÁ PRAHA – HLAVNÍ MĚSTO REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ (1918–1938)	559
(Jiří Pešek)	
<i>Politický vývoj Velké Prahy</i>	573
<i>Stavební a umělecký vývoj meziválečné Prahy</i>	579
10. PRAHA V OBDOBÍ NACISTICKÉ OKUPACE A DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY (1939–1945)	
(Václav Ledvinka)	
<i>Konec pomnichovské republiky, nastolení okupačního a protektorátního režimu v Praze</i>	599
<i>Nacistické plány na poněmčení města</i>	612
<i>Protinacistická resistance a ilegální odboj</i>	613
<i>Protektorátní každodennost, společenský a kulturní život</i>	620
<i>Květnové povstání a osvobození Prahy</i>	623
11. OD LIDOVÉ DEMOKRACIE K TOTALITĚ, K SOCIALISMU S LIDSKOU TVÁŘÍ A K NORMALIZACI (1939–1945) 1945–1989	
(Václav Ledvinka)	
<i>Politický a společenský vývoj města</i>	633
<i>Vývoj správy města v období 1945–1989</i>	657
<i>Hospodářství, výstavba a rozvoj infrastruktury města</i>	664
<i>Sociální a zdravotní péče</i>	675
EPILOG. PRAHA PO SAMETOVÉ REVOLUCI (1989–2000)	
(Václav Ledvinka)	689
Přehled literatury a pramenů	703
Seznam vyobrazení	751
Rejstřík jmenný	764
Rejstřík věcný	788